

publicació de l'ASSOCIACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

Papers

de comunicació científica

octubre
desembre - 05

42

El llibre de ciència: present i passat en clau de futur

I Mostra del Llibre de Ciència

Actualitat

**El futur i la ciència: meditació
per a comunicadors científics**

**La ciència, un factor clau
a la nostra societat**

ESOF 2008 a Barcelona

Papers de Comunicació Científica

és una publicació de l'Associació Catalana de Comunicació Científica, té periodicitat trimestral, i ha estat creada per informar i constituir un vehicle de l'expressió científica i corporativa dels seus associats. Tots els articles van signats, ja que reflecteixen l'opinió dels seus autors, que es fan responsables dels seus continguts.

Edita
Associació Catalana de Comunicació Científica.

Consell Editorial
Joaquim Elcacho,
Mercè Piqueras,
Cristina Ribas,
Lluís Reales,
Jaume Estruch,
Pau Senra.

Coordinació
Pau Senra.

Secretaria
Mònica Viñas.

© *Papers de Comunicació Científica*.

Es permet la reproducció del contingut d'aquesta publicació, sempre que se'n faci constar la procedència.

Redacció i administració
Rambla de Catalunya 10 1r
08007 Barcelona.
Tel.: 93 412 11 11
Fax: 93 317 83 86
<http://www.acccnet.net>
correu-e: accc@fcr.es

Producció editorial
Rubes Editorial, S. L.
Sicília 236 bis 2n 2a
08013 Barcelona.
Tel.: 93 231 12 00
Fax: 93 231 12 01
correu-e: rubes.editorial@rubes.es

Impressió
Grup 4 S.A.
Dipòsit legal: B-34311/96

Foto de coberta:
I Mostra del Llibre de Ciència a CosmoCaixa

Aquesta revista es publica amb l'ajut del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) de la Generalitat de Catalunya

Editorial
El futur i la ciència: meditació per a comunicadors científics
Gregori València
3

Papers interns
Assemblea de l'Associació Catalana de Comunicació Científica
4

Eines del comunicador
La ciència, un factor clau a la nostra societat
Neus Sallés
6

Secció de joves
ELISA: estudiant el fetge humà a la Terra i a l'espai
Antoni Pérez
8

La cuina de la comunicació
El llibre de ciència: present i passat en clau de futur
Bibiana Bonmatí
10

Entitats col·laboradores
Laboratoris Esteve
Teresa Lloret
12

índex

Especial any de la Física
La Física a Catalunya
Conclusions
13

Des de fora
Botigues Laie en museus i centres culturals
Georgina Alsina
14

Notícies
15

Darrera hora
Barcelona acollirà ESO 2008
Miquel Àngel Guadalupe
16

Associació Catalana de Comunicació Científica. Entitats col·laboradores

editorial

El futur i la ciència: meditació per a comunicadors científics

Sense recórrer a l'astrologia, un dels darrers intents més interessants de predir el futur de la ciència ens l'ofereix l'inventor i escriptor Ray Kurzweil en el seu darrer llibre: *The Singularity is Near: When Humans Transcend Biology*.¹ En revisions recents de la seva pròpia obra,² Kurzweil explica que les previsions tradicionals sobre ciència sempre han fracassat.

La causa és que es basen en models lineals de creixement, perquè la percepció més general és que la ciència avança a un ritme sostingut i constant. Ara bé, si s'analitza el fenomen de forma més general hom troba que el progrés de la ciència i la tecnologia no és lineal, sinó exponencial.

Un exemple d'aquest tipus de creixement es dona en les tecnologies de la informació, que dupliquen la seva potència aproximadament cada any que passa. Això vol dir que, en 10 anys, el seu factor de creixement serà de mil vegades; en 20 anys, d'un milió i en 30, d'un bilió. A això, que sembla cert per a qualsevol tipus de tecnologia de la informació, s'hi afegeix el fet que pràcticament qualsevol tecnologia està esdevenint un tipus de tecnologia de la informació.

Una conseqüència d'aquesta tendència és un creixement inabastable de la informació científica i tecnològica. Davant d'aquest allau d'informació, que a hores d'ara ja s'està produint, quin paper ha de tenir la comunicació científica?

Un concepte molt arrelat entre els comunicadors científics i altres plataformes socials és que cal augmentar la cultura científica de la

ciutadania perquè a l'hora de decidir i votar sobre temes polítics amb fortes connotacions científiques o tecnològiques com més va més presents en l'agenda política, com ara el clonatge terapèutic, els aliments transgènics, el canvi climàtic i els models energètics, o les pandèmies víriques, ho faci amb coneixement de causa.

Jo soc escèptic sobre aquest principi i com que la lectura de les prediccions de Kurzweil ha coincidit amb la d'un altre text, també molt recomanable, m'he decidit a fer aquests comentaris. Aquest segon text és: *The Golem: What you Should Know About Science* de Harry Collins i Trevor Pinch,³ on els autors qualifiquen aquesta idea com una de les fal·làcies més grans de la nostra època. L'alternativa del Golem al fet que la gent conegui més quantitat de ciència és que estigui més informada sobre allò que envolta la ciència i que la fa assimilable a qualsevol altra activitat humana (*more science versus more about science*). Conèixer les vessants culturals i polítiques de la ciència, com ara la relació que mantenen els científics entre ells, o amb els polítics, amb els mitjans de comunicació i amb la resta dels mortals, és tan important com saber més sobre els continguts dels propis avenços científics. Quina és la base d'aquest argument?

Moltes vegades, els temes científics més actuals i de més abast social tenen una forta càrrega de controvèrsia (per exemple, són o no segurs els aliments transgènics?, hi ha canvi climàtic i quines conseqüències ens portarà?) perquè generen opinions «expertes» molt

diverses. En el camp de la ciència, aquesta divisió d'opinions que arriba al públic no és tan diferent de la que es produeix, per exemple, en política. Si hi ha una diferència és perquè en política ja ens hem acostumat a tractar o assumir les disputes entre adversaris polítics. Tanmateix, la qüestió en tots dos casos es redueix a: de qui refiar-se?

Aquesta és sempre una pregunta difícil de respondre, però podem dir que els científics no són ni profetes que proclamen la veritat, ni dimonis que l'amaguen; són simples experts en el món físic que ens envolta i aquesta experiència no és més sublim que la que té un advocat, un economista, un mecànic o un lampista. Per tractar amb tots ells no cal que sapiguem gran cosa de lleis, ni d'economia, ni de mecànica, sinó tenir una mica d'aquesta experiència que ens dona el tracte diari amb els professionals. Avui és difícil trobar, per exemple, un lampista en qui confiar i que vingui a casa quan hom el necessita i ho faci tot al nostre gust. I això ens amoïna més que no pas saber els principis físics de la soldadura o l'electricitat, perquè no els necessitem per tractar amb ell. Això mateix hauria de passar en parlar de ciència.

On rau, doncs, el futur de la comunicació científica? Personalment em sento al costat dels autors mencionats; crec que ha d'ésser més canviar la percepció pública del paper polític i estratègic de la ciència i menys augmentar els coneixements científics de la gent.

Gregori València

Vocal de Recerca de l'ACCC

Notes

1 Kurzweil R.: *The Singularity is Near: When Humans Transcend Biology*, Ed. Viking, 2005.

2 Kurzweil R.: «Human 2.0», *New Scientist*, 28 set 2005: 32-37.

3 Collins H.; Pinch, T.: *The Golem: What you Should Know About Science*, Ed. Canto. Hi ha versió en espanyol: *El Golem*, Drakontos/Crítica, 1997.

papers interns

Assemblea de l'Associació Catalana de Comunicació Científica

La Junta Directiva de l'Associació Catalana de Comunicació Científica convoca Assemblea General Ordinària per al dia 8 de febrer del 2006, a les 11.30 hores en primera convocatòria, i a les 12.00 hores en segona, al Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla de Catalunya, 10, 1r, Barcelona).

L'ordre del dia serà comunicat oportunament per tramesa postal a tots els associats.

Volem recordar que l'assistència del màxim nombre d'associats a les assemblees generals és la millor garantia d'un correcte funcionament de l'ACCC i el moment d'expressar la vostra opinió sobre la tasca de la Junta. Us hi esperem.

Eleccions a la Junta

En aquesta Assemblea, a més de repassar la tasca feta el darrer any i de presentar-hi el balanç econòmic, hi haurà eleccions a la Junta.

Segons preveu l'article 12 dels estatuts de l'ACCC, per a la renovació dels nou membres de la Junta directiva (president/a, vicepresi-

dent/a, secretari/a, tresorer/a i cinc vocals): «L'elecció de la Junta es farà renovant tots els càrrecs alhora i pel sistema de llistes tancades, que prevegin tots el càrrecs que calgui elegir. Les nominacions quedaran obertes fins a dues setmanes abans de la data assenyalada per la Junta». Per tant, totes les candidatures han de constar de 9 membres i es poden presentar fins el 26 de gener del 2006 a la seu de l'ACCC.

➔ **Per celebrar** tot plegat i tenir més temps per trobar-nos i intercanviar opinions, al final de l'Assemblea hi haurà un refrigeri.
No falteu, us hi esperem!

A V I S O S

Directori de socis

En breu estarà disponible el directori de socis i sòcies de l'ACCC a través del web. Aquest directori solament mostrarà el nom del soci/a. Si algú ho desitja, l'ACCC establirà un enllaç entre el seu nom i el web que l'associat/da indiqui.

Difusió novetats socis

Des de la Junta recordem a tots els socis/ies que tant el web com aquest butlletí són oberts a rebre comentaris i novetats. Animem els socis a enviar notícies per als breus i articles de fons o ofertes per a la Borsa de Treball.

Llista de distribució

La llista de distribució de l'ACCC, en funcionament des del mes de gener de 2001, ha generat ja més de 5000 missatges, en un fil de comunicació en el qual intervenen més de 350 membres. Encara no hi estàs subscript?

Visita <http://www.acccnet.net> per conèixer el funcionament de la llista i com participar-hi.

Assemblea General Ordinària

8 de febrer del 2006, Col·legi de Periodistes, 12 hores

La Junta directiva de l'Associació Catalana de Comunicació Científica convoca Assemblea General Ordinària per al dimecres 8 de febrer del 2006, a les 11.30 hores en primera convocatòria, i a les 12 hores en segona, al Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla de Catalunya, 10, 1er., de Barcelona).

L'ordre del dia, tramesa oportunament per via postal a tots els associats, inclou eleccions per a la renovació de la Junta directiva.

ICM Divulga, nou portal de difusió de les ciències del mar

L'Institut de Ciències del Mar (ICM) del CSIC porta més de 50 anys fent recerca marina. I ara presenta ICM Divulga, un espai on el

ICM **Divulga**

públic trobarà informació sobre les línies de recerca d'aquest centre. El portal també proposa activitats, enigmes i experiments per a tothom que vulgui aprendre i divertir-se amb la ciència i el mar.

<http://www.icm.csic.es/icmdivulga>

Bionethics, nou cercador especialitzat en bioètica

Amb aquest cercador, la Fundació Grífols proporciona una eina per a la recerca d'informació sobre bioètica. Les cerques

s'executen sobre una selecció prèvia de pàgines web nacionals i internacionals de les principals universitats, institucions, associacions, revistes, portals i altres recursos de bioètica disponibles a la xarxa. Bionethics s'actualitza periòdicament i permet incorporar l'eina a una pàgina web pròpia.

<http://www.bionethics.net>

Communicating European Research, l'ACCC a l'estand a Brussel·les

El 14 i 15 de novembre es va celebrar a Brussel·les l'esdeveniment «Communicating European Research CER 2005» (Comunicar la Recerca Europea), un fòrum de trobada d'àmbit europeu que, per segona vegada, es reuneix a Brussel·les per impulsar el diàleg entre els actors de la ciència i la comunicació. Algunes de les qüestions que es planteja aquest fòrum són: han de «baixar» els científics al carrer? Quins són els límits de la vulgarització de la informació? Els cafès científics aconseguen ser veritables debats?

Diverses conferències i una exposició sobre activitats de divulgació científica a Europa, van servir per intercanviar experiències i estratègies en l'àmbit de la comunicació i la divulgació científiques.

El Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) i la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI) van col·laborar en la preparació d'un

CER 2005

estand per tal de promocionar Catalunya en el marc europeu. I van oferir a diverses entitats de difondre el seu material i portar un recull online en anglès de diverses iniciatives a Catalunya.

➔ Per saber més sobre el CER, visiteu:
www.europe.eu.int/comm/research/cer2005.html

CimaCom, nou grup de treball de l'ACCC

La reunió de la Junta del mes de novembre d'enguany va aprovar la creació d'un nou grup sorgit per iniciativa d'un grup d'associats: «Ciència i Medi ambient / Mitjans de Comunicació» (CimaCom). Aquest vol ser un grup de pressió, mediàtica i social, per reclamar als mitjans i a les administracions la importància dels continguts informatius sobre ciència.

Entre els seus objectius hi ha:

- Promoure estudis sobre comunicació científica en general.
- Impulsar activitats de formació i recerca per a la creació i seguiment

d'indicadors de comunicació i difusió científica.

- Impulsar activitats de denúncia de males pràctiques, i promoció de les bones, en comunicació científica.

Les primeres actuacions del grup, un cop aprovat, són: enviar una carta al director del diari *Avui* a fi de demanar-li una reunió per tractar la supressió del suplement de Ciència i Medi Ambient; i elaborar un manifest a fi de mostrar la situació real de la ciència en els mitjans de comunicació i l'interès social en aquesta matèria (entre altres aspectes), tant a Catalunya com a la resta d'Europa i el món.

La ciència, un factor clau a la nostra societat

La ciència, la recerca i el coneixement ens poden fer ser una societat millor; però, òbviament, per aconseguir aquesta fita cal que la ciutadania doni suport a la investigació que s'està duent a terme; i el suport només s'aconsegueix si la gent coneix què s'està fent. Des de fa molt de temps, associacions, grups i centres de recerca estan desenvolupant una gran activitat destinada al foment de la cultura científica. I ara, la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) s'ha sumat a la consecució d'aquest objectiu.

Per aquest motiu, el Pla de Recerca i Innovació (2005-2008) va incorporar un programa de divulgació científica a fi de poder contribuir que la comunicació i divulgació científica deixin d'estar en un segon terme i tinguin més protagonisme en la vida de la comunitat científica i en la resta de la societat, ocupant així el lloc que li pertoca. El programa principalment està enfocat en dos eixos: el primer, comprèn accions pròpiament de divulgació científica per al públic de gran abast, però també per al món acadèmic que vulgui conèixer altres disciplines; i l'altre està destinat a estimular a la comunitat científica a divulgar la seva recerca.

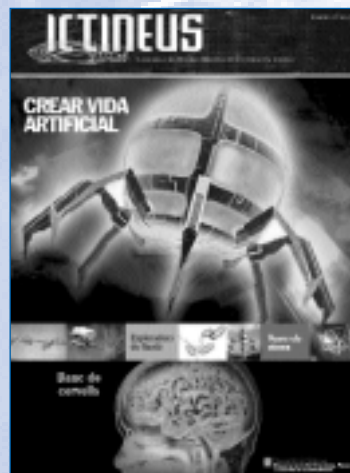
En el primer eix, el DURSI està duent a terme accions diverses com ara les que volen fer conèixer el que s'està fent a Catalunya en matèria científica, o les que tenen com a finalitat encuriosir i divertir amb la cièn-

«La ciència és un factor clau a la nostra societat, ens envolta, ens fa progressar, ens dóna eines per interpretar de forma crítica el món i cada vegada més, ha d'esdevenir el motor econòmic del país. Si és tant important a les nostres vides, per què una bona part de la societat no hi mostra gaire interès? És que no tenen inquietuds? Entenem que aquest no és el motiu.. Més aviat sembla que no els hem proporcionat totes les oportunitats possibles.»

cia, lligant així oci i cultura, camp amb un gran potencial. Uns exemples d'aquestes accions els trobem en:

- **El suplement de ciència *Ictineus***

És una revista que adopta el format de suplement i que s'encarta en diaris comarcals de Catalunya per tal que arribi al major nombre possible de persones. El seu objectiu és difondre la recerca entre el gran públic; per aquest motiu té un format innovador: un llenguatge planer, però sense perdre el rigor científic; notícies relacionades amb la recerca que es fa a Catalunya

acompanyades d'explicacions bàsiques, perquè el públic pugui entendre-les i formar-se la seva pròpia opinió; i un disseny visual modern, que captivi el públic que tingui la revista entre les mans (www.gencat.net/dursi/ictineus)

- ***Circuits!* Passejades per la ciència i la història**

Circuits! són uns itineraris que ens aproximem a la història de la ciència i la tècnica de la ciutat de Barcelona. Aquests fulletons es distribueixen als punts d'informació turística de la Generalitat de Catalunya i a

molts museus de la ciutat; també es poden descarregar directament de la seva pàgina web www.gencat.net/dursi/circuits. Pròximament es vol estendre l'experiència a d'altres ciutats de Catalunya. Amb motiu de la setmana de la ciència es van realitzar els itineraris del projecte *Circuits! Passejades per la ciència i la història* guiats i dramatitzats.

• **Màscares**

Per explicar alguns conceptes puntuals de ciència de forma divertida, s'han dissenyat màscares que ens servissin per fer conèixer determinats continguts o esdeveniments. S'han encartat amb suplement dominicals d'alguns diaris de Catalunya que alhora han dedicat un cert nombre de pàgines a divulgar-ne l'esdeveniment o els continguts. És el cas de l'any Mundial de la Física o la descoberta paleontològica del *Pierolapithecus catalaunicus*.

• **El Butlletí Recercat**

Recercat és un butlletí electrònic del DURSÍ que proporciona informació sobre recerca, ciència i tecnologia. Aquesta publicació electrònica mensual pretén contribuir a la difusió de la tasca que estan duent a terme universitats, empreses, centres de recerca, grups i personal investigador a Catalunya. La subscripció es pot efectuar a través de www.gencat.net/dursi/recercat.

• **La revista Catalunya Recerca**

La revista es publica trimestralment, encartada en el suplement de cap de setmana d'alguns diaris d'abast comarcal. Pretén difondre al públic general la recerca que es fa a Catalunya, així com fer més proper el col·lectiu de persones que treballen en recerca i innovació.

S'estan realitzant i preparant moltes altres accions com és el cas de les samarretes, els programes de televisió, la web per fomentar la ciència, els contes per fomentar les vocacions científiques en infants, una exposició, liderada pel Consell Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) o els premis CIRIT per a joves investigadors i investigadores.

En el segon eix, el DURSÍ pretén dotar, a poc a poc, d'instruments, eines i recursos per tal que els científics i científiques es vagin animant a divulgar la ciència, ja que també hi tenen molt a guanyar (si la societat valora més la seva feina s'aconse-

guiran més recursos; a més, es fomentarà la interdisciplinarietat, etc.). En aquest cas podem trobar una línia d'ajuts al finançament d'actuacions en l'àmbit de la comunicació, didàctica i divulgació científica (ACDC) que enguany ja ha efectuat la seva segona edició. També hi ha la guia amb orientacions per a comunicar la ciència, que ben aviat arribarà als grups i centres de recerca, o la inclusió de la divulgació com a mèrit en les convocatòries que especialment es gestionen des de l'AGAUR entre d'altres. O la col·laboració amb l'Associació Catalana de Comunicació Científica en el Premi Joan Oró de divulgació de la recerca científica.

Però cal seguir treballant en aquesta direcció, i, sobretot, ens cal que tothom posi el seu gra de sorra si realment volem fer un canvi en el model de la nostra societat.

Neus Sallés

Direcció General de Recerca
Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació
Generalitat de Catalunya

La comunicació científica: una eina de present per millorar el futur

Avui dia, la comunicació i la divulgació de la ciència i dels seus avenços s'han convertit en un element imprescindible per aconseguir-ne una percepció positiva. Només amb l'actitud favorable de la societat arribarem a tenir un sistema avançat de ciència i tecnologia, motor clau per al futur econòmic del país, així com per a la vida quotidiana de la ciutadania. Però aquesta tasca no sempre resulta senzilla atès el poc temps de què disposa la comunitat científica i la dificultat que a vegades suposa traslladar conceptes complexos a llenguatges planers i sistemes de comunicació de gran abast.

La guia Breus orientacions per a la comunicació científica, basada en un document elaborat per la Unió Europea, pretén donar idees sobre com elaborar l'estratègia comunicativa del grup de recerca, impartir recomanacions d'estil per adequar-se als públics destinataris o fins i tot recordar i explicar els canals de difusió i comunicació que tenen al seu abast.

➡ **Més informació:** <http://www10.gencat.net/dursi/>

ELISA: estudiant el fetge humà a la Terra i a l'espai

Antoni Pérez

Accèsit del I Premi Joan Oró a la Divulgació de la Recerca Científica, convoca l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) amb la col·laboració del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI).

Em dic ELISA. Tot i que no sóc metge, la meua formació inclou la medicina, la informàtica, i també la física. M'agrada la recerca científica i ser útil a la gent. La meua especialitat són els càlculs estadístics fets amb gran precisió. He tingut tota una família que m'ha ajudat a arribar al lloc on estic ara. Tot va començar fa uns cinc anys quan l'Antoni i na Concepció es van reunir una tarda en un despatx de l'Hospital Clínic de Barcelona. Na Concepció és una experta en ecografies i en malalties del fetge. A l'equip s'hi va afegir en Carles, qui s'encarregaria de fer la feina de captar i passar-nos les imatges per treballar.

Les ecografies són una tècnica mèdica de gran importància per diagnosticar malalties. Amb elles no es posa mai en perill la salut del pacient. Les ecografies s'obtenen treballant amb ultrasons, que s'han demostrat totalment innocuus per als pacients. De vegades, però, no són fàcils d'interpretar. Per exemple, les malalties hepàtiques que alteren de forma difusa el teixit del fetge són de les més difícils d'avaluar. Per això, quan sospitem que un pacient pot tenir una cirrosi o una alteració del fetge important, li diem que cal que es faci una biòpsia. Sabeu què és una biòpsia? Doncs una bona punxada amb una agulla ben llarga! Aquesta agulla duu al seu extrem una pinça que serveix per extreure un tros de teixit del pacient. El teixit s'analitza per un especialista anomenat patòleg. La

Nascut a Barcelona (1969), Antoni Pérez i Poch és llicenciat en Ciències Físiques i enginyer en Electrònica per la Universitat de Barcelona. Actualment és professor associat al grup d'Informàtica Gràfica, Departament LSI, de la Universitat Politècnica de Catalunya. Realitza la tesi doctoral, en fase d'escriptura final, a la Unitat d'Ecografies, Departament de Radiologia de la Universitat de Barcelona, dirigit pels Drs. Concepció Bru i Carles Nicolau.

Ecografia de fetge molt afectat

biòpsia és la prova del cotó: quasi mai enganya. Però com ja us imagineu, aquesta tècnica té les seves contraindicacions. A molts pacients no se'ls pot practicar pel risc de complicacions que tenen. I a més... us imagineu que a un astronauta li haguessin de fer una biòpsia en una nau espacial, o fins i tot a Mart, a milers de quilòmetres dels hospitals de la Terra? Massa arriscat!

Aquí és on entro jo a treballar. Caldria algú que fes una mesura objectiva de la imatge. Que comptés com n'està, d'afectat, el fetge, tot fent una estadística sofisticada de la imatge ecogràfica. I que aquesta mesura no depengués de la manera com s'ha fet l'exploració amb la sonda, sinó només de l'afectació del teixit. Semblava difícil d'entrada, però sempre m'han agradat els reptes científics. Primer em van plantejar que intentés discernir entre fetges quasi bé sans, i fetges molt afectats. Així provaríem quines tècniques matemàtiques poden funcionar. M'han dit que els científics treballen així sovint: plantegen primer una hipòtesi i fan algun experiment per validar-la. L'experiment consistia a comparar els meus resultats amb els informes del patòleg que, com us he dit abans, és el qui menys s'equivoca en aquests casos. Al cap d'un any i mig, ens en vam sortir. Els resultats de les biòpsies comparats amb les

notícies

Premi Descartes de comunicació científica

Els premis Descartes dedicats a la comunicació científica, dotats amb un total de 250 000 euros, van néixer l'any 2004 amb l'objectiu de reconèixer la tasca realitzada tant per organitzacions com per persones individuals en la divulgació de la

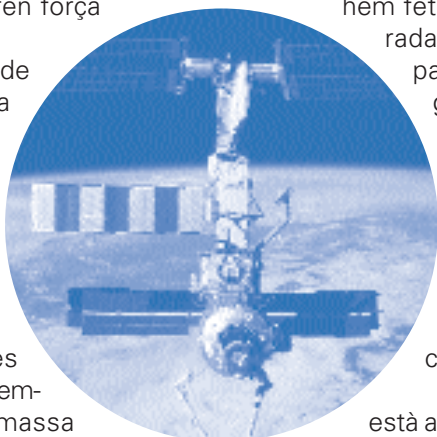

ciència. Amb la pretensió de fomentar l'atracció per la ciència entre els joves i d'incrementar les vocacions científiques, les candidatures abasten una gamma àmplia de formats, des de la publicació de llibres o la difusió d'articles de premsa, fins a esdeveniments interactius i productes multimèdia, passant per programes audiovisuals per a la televisió.

En l'edició del 2005, el guardó ha estat compartit entre cinc divulgadors científics, premiats «per l'èxit aconseguit en llurs projectes d'apropar la ciència i la tecnologia al gran públic europeu». Els guanyadors han estat el suec Carl Johan Sundberg, «com a reconeixement a una carrera consagrada a explicar amb entusiasme la ciència»; la jove astrofísica Anja C. Andersen, per la seva contribució a explicar un dels temes més complexos de la ciència, els forats negres, a un públic popular; Jos van Hemelrijck, de la cadena de televisió belga VRT, pel seu programa de divulgació científica *Overleven*; l'escriptor Bill Bryson, pel seu llibre *A short history of nearly everything*, i Michael Seifert, de la Universitat de Tübingen, impulsor d'una sèrie de conferències adreçades al públic infantil, la «Children's University».

meves anàlisis eren força coherents.

Ara era l'hora de plantejar-se, seria d'utilitat aquesta tècnica a l'espai? Fixeu-vos que en òrbita no es poden fer servir altres tècniques de diagnosi per la imatge com les radiografies per exemple. Són equips massa

hem fet una feina molt acurada amb més de 70 pacients, a més d'un grup de control de 10 individus sans. He sofisticat més l'anàlisi, i els resultats han estat molt consistents. I ara començaré a treballar en la pràctica clínica de l'Hospital.

Ara mateix, l'ESA està avaluant la meua candidatura per treballar a l'espai. L'Antoni és qui em va proposar, tot i que na Concepció és escèptica sobre el fet que viure a l'espai exterior alteri el funcionament del fetge. El fet és que ningú sap encara quins canvis es produeixen realment. Estem desenvolupant un model teòric que es pugui contrastar amb les imatges mèdiques que obtinguem un dia, si és que ens seleccionen. El meu somni és fer més fàcil un dia la vida dels astronautes i viatjar a Mart. L'últim examen el vaig passar al juliol a París, al 35è congrés COSPAR,¹ i segueixo entrenant-me tant com puc. Em dic ELISA i sóc un programa informàtic de processat d'imatges, allò que a la Terra en dieu programari.

Notes

¹ A. Pérez-Poch, C. Bru, C. Nicolau. 'Application of ultrasound processed images in space. Quantitative assessment of diffuse affectations'. 35th Committee on Space Research Scientific Assembly. Paris, France 18-25 Juliol 2004.

«... Fixeu-vos que en òrbita no es poden fer servir altres tècniques de diagnosi per la imatge, com les radiografies, per exemple. Són equips massa grans i pesants, i podrien alterar el funcionament dels sistemes de la nau...»

grans i pesants, i podrien alterar el funcionament dels sistemes de la nau. L'ecografia és la tècnica d'imatge clau per a la medicina astronàutica. Lleugera, innòcua i sense complicacions.

En diverses estades curtes a centres de l'Agència Espacial Europea (ESA) i congressos em van proposar com a candidata. Caldria repetir l'experiment a l'Estació Espacial Internacional (EEI) ja que no hi ha altra manera de fer estudis a l'espai durant molt de temps. L'EEI és de fet un laboratori en òrbita al voltant de la Terra. I resulta que ja hi ha un ecògraf per realitzar experiments, al mòdul americà. Un sistema informàtic seria de gran utilitat per treballar com a ajut diagnòstic. Amb ell es podria avaluar si una estada llarga en ingravidesa provocaria canvis importants en el fetge. Si mireu la televisió potser veureu els astronautes que hi ha ara en òrbita com estan ja fent proves amb aquest equip. Però encara no estava tot acabat aquí a la Terra. Durant quatre anys

la cuina de la comunicació

La I Mostra del Llibre de Ciència, organitzada conjuntament amb CosmoCaixa del 4 al 13 de novembre, va ser l'ocasió per exposar llibres de ciència i presentar novetats editorials. A més, diversos autors com Jordi Agustí, Claudi Mans, Tomàs Molina, Eduard Estivill, Miquel Barceló i Eduard Punset, van signar els seus llibres. En el marc de la Mostra, els dies 7 i 8 de novembre va tenir lloc el Simposi «El llibre de ciència: present i passat en clau de futur».

Coincidint amb l'Any del Llibre i la Lectura i la Setmana de la Ciència, el Comissionat de Cultura Científica de l'Institut de Cultura de Barcelona i amb la col·laboració de l'ACCC, va proposar fer una trobada sobre el llibre de ciència per reflexionar i debatre quina és la situació actual i quin és el futur d'aquest tipus de literatura des de la perspectiva dels diversos actors que hi intervenen.

El llibre de ciència: present i passat en clau de futur

En la presentació del simposi, Vladimir de Semir va expressar la voluntat que aquesta primera trobada tingués continuïtat en el futur, amb el lema «Per la Setmana de la Ciència, un llibre de ciència». D'altra banda, Jorge Wagensberg va destacar la importància del simposi en l'àmbit d'un museu, on es pot trobar una llibreria exclusiva de pensament i cultura científics. Com va afegir Sergio Vila-Sanjuán, amb aquest simposi s'ha cobert un aspecte que fins ara mancava en el marc d'un any dedicat al llibre i la lectura.

En la conferència inaugural, Jon Turney, reconegut escriptor, editor i periodista científic, va fer una interessant anàlisi del *popular-science book* en el món anglosaxó, i es va plantejar tres qüestions que va anar responenent al llarg de la seva conferència: per què, en l'era de les comunicacions electròniques, els llibres continuen essent un important vehicle per transmetre aspectes de la ciència? Davant la gran quantitat de llibres de ciència, com podem saber quins són bons? Quins efectes té aquest tipus de literatura en la nostra cultura? Com a tret característic del llibre de ciència dins el món editorial, Turney va destacar que els llibres de ciència sembla que tinguin una vida pròpia considerablement més llarga, a diferència dels nous títols de la literatura general que tenen una vida molt més curta a les llibreries. Clàssics moderns com ara *El gen*

I Mostra del Llibre de Ciència

(Barcelona, 4-13 de novembre 2005)

ORGANITZAT PER: Institut de Cultura de Barcelona i CosmoCaixa

AMB LA COL·LABORACIÓ DE: Associació Catalana de Comunicació Científica, Laie i Observatori de la Comunicació Científica (UPF)

PATROCINAT PER: Ministerio de Educación y Ciencia (Plan Nacional de I+D+I 2004-2007)

EN EL MARC DE: l'Any del Llibre i la Lectura i la Setmana de la Ciència

egoista (1976), *Els primers tres minuts* (1978) o *Cosmos* (1980) encara es poden trobar juntament amb molts altres.

L'investigador del CSIC, Josep Pardo-Tomás, va parlar de la història del llibre de ciència, de la qual mai no es parla quan s'explica la història de la ciència, tot i que ambdues estan molt lligades. De la conferència, cal destacar el paper que varen tenir les dones

«Davant la gran quantitat de llibres de ciència, com podem saber quins són bons?»

durant la Il·lustració, habitualment aristòcrates que, com explica Pardo, «eren dames que organitzaven en els seus salons tertúlies i lectures públiques, on els debats al voltant del cartesianisme o la física newtoniana van trobar un excel·lent espai al llarg del Segle de les Llums». Fins i tot algunes, com la marquesa de Châtelet, van escriure llibres sobre ciència.

Després d'aquestes conferències introductòries que van servir de marc de referència, el dia 8 de novembre van tenir lloc dues taules rodones. En la primera, «Autors, agents i altres actors», moderada per Emilio Manzano, van participar representants dels sectors que intervenen en el procés d'elaboració del llibre fins que arriba al públic. Conxita Guixà, de les llibreries Laie, va destacar que així com la resta de matèries tenen una manera i una forma d'organitzar-se dins la llibreria que ve de lluny, en ciència no hi ha

establerta una manera de classificar els diversos tipus de llibres a les llibreries. D'altra banda, el científic i escriptor Carles Lalueza, guanyador de diversos premis de literatura científica, va parlar sobre la percepció general de la comunitat científica, segons la qual qualsevol científic pot fer divulgació i també sobre el fet que no es consideri un mèrit acadèmic per a un científic escriure per a un públic més ampli. Aquest últim comentari va ser rebutjat per Wagensberg, qui va comentar que, si el llibre de ciència entrés al món acadèmic, podria perdre la seva essència. Mònica Martí, agent literària d'autors com Juan Luis Arsuaga, va comentar que, en el món de les agències literàries, el cas del científic és similar al del poeta i que la situació canvia radicalment quan un autor o autora aconsegueix publicar en anglès.

L'altra taula, moderada per l'editor Jaume Estruch i en la qual van participar diversos editors, va mantenir un to més aviat pessimista sobre la situació del llibre de ciència. Sophie Bancquart, d'Éditions Le Pommier, va explicar l'experiència de la Fira del Llibre que s'organitza a París des de fa dos anys amb gran èxit de públic i va parlar també de la importància de dirigir-se al públic infantil i juvenil a l'hora de fer llibres de ciència. Gonzalo Pontón, de Crítica, va afirmar que «som igual d'ignorants en ciència que en humanitats». D'altra banda, Antonio López-Lamadrid va fer notar la importància de tenir un bon fons, que en el cas de la col·lecció Metatemas suposa un 60 % de les vendes. Jesús Fernández, editor de Nivola, també va estar d'acord amb aquesta afirmació, i va ser el més positiu sobre el futur del llibre de ciència en el món editorial.

En les dues taules es va comentar la falta de comunicació entre l'editor i el llibreter a l'hora de fer arribar els llibres al públic i en diverses ocasions va sortir la idea que és més fàcil vendre un assaig de ciència que un d'art. Una de les dificultats que es va fer palesa és que aquest tipus de literatura no té prou presència als suplementos o als espais de la literatura general, i que manquen crítics de llibres de ciència o, com va definir Gonzalo Pontón, de «literatura de coneixement».

En la conferència de clausura, John Wilbanks, de Science Commons, va parlar dels continguts de lliure accés a la xarxa i dels drets d'autor. Va esmentar la pressió que s'està fent des de les indústries artístiques per ampliar els terminis dels drets d'autor, fet que repercutiria en les produccions científiques. Actualment els drets d'autor d'un text a Espanya tenen una durada de 70 anys des de la mort de l'autor.

En el proper número de la revista *Quark* (<http://www.prbb.org/quark>) es podrà trobar un recull dels temes que es van tractar en aquest simposi.

Bibiana Bonmatí Recolons

Relació de participants en el Simposi «El llibre de ciència: present i passat en clau de futur»

Jorge Wagensberg, director de l'Àrea de Ciència i Medi Ambient de l'Obra Social de "la Caixa"

Sergio Vila-Sanjuán, comissari de l'Any del Llibre i la Lectura

Vladimir de Semir, comissionat de Cultura Científica, Institut de Cultura de Barcelona

Jon Turney, professor visitant del Màster d'escriptura creativa de no ficció, grup de comunicació científica, Imperial College London

Josep Pardo-Tomás, científic titular del Departament d'Història de la Ciència, Institució Milà i Fontanals, CSIC (Barcelona)

Emilio Manzano, periodista

Carles Lalueza, científic i escriptor, professor d'Antropologia de la Universitat de Barcelona

Mònica Martí, agent literària

Conxita Guixà, llibretera de la llibreria Laie

Jaume Estruch, editor de Rubes Editorial

Sophie Bancquart, directora general d'Éditions Le Pommier

Antonio López-Lamadrid, director general de Tusquets Edicions

Gonzalo Pontón Gijón, conseller delegat de Crítica

Jesús Fernández Díez, editor de Nivola

2n Simposi Internacional ESTEVE de Cardiologia

Més de mil metges i especialistes revisen i actualitzen els principals reptes de la cardiologia a Barcelona.

Els principals experts internacionals i més de mil cardiòlegs de tot Espanya van participar a Barcelona en el 2n Simposi Internacional ESTEVE de Cardiologia. En la reunió titulada «Passat, present i futur de la cardiologia», es van tractar temes com el diagnòstic precoç integral de la malaltia cardiovascular, les bases

«La prevenció i els tractaments a mida a partir de la informació genètica del pacient es perfilen com a nous reptes per a la propera dècada»

genètiques com a factor de risc i clau per als futurs tractaments, i la implantació de cèl·lules mare per a la regeneració del miocardi. Antoni Bayés de Luna, catedràtic de cardiologia de la UAB i director de l'Institut Català de Cardiologia de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona, va presidir el simposi, celebrat els dies 23 i 24 de setembre.

Conferències magistrals d'Eugene Braunwald i Valentí Fuster

Eugene Braunwald, considerat el pare de la cardiologia moderna, va ser l'encarregat d'oferir la conferència magistral d'inauguració del Simposi. Professor de medicina a la Universitat de Harvard, aquest reconegut cardiòleg va repassar el passat, els reptes del present i el futur de la cardiologia. Eugene Braunwald va destacar el paper que, a mig termini, tindrà la informació genètica en la prevenció i el tractament de les malalties cardiovasculars. En aquest sentit, el conferenciant va senyalar

que, un futur proper, els tractaments es personalitzaran a partir d'una anàlisi genètica dels pacients. Aquest tipus de tractament «informat pels gens» o «teràpèutica intel·ligent» permetrà saber quin tipus de fàrmac és el més indicat en cada cas i, fins i tot, quina en serà la dosi necessària. Això permetrà un importantíssim estalvi al sistema sanitari, ja que serà possible seleccionar entre l'arsenal terapèutic més econòmic o bé els fàrmacs més nous i cars segons el cas.

Antoni Bayés de Luna va analitzar la relació entre la ressonància magnètica i l'electrocardiograma per a la localització exacta d'un infart de miocardi. Mitjançant aquesta tècnica per ressonància magnètica serà possible definir l'àrea infartada d'una manera més fidedigna que amb l'ús exclusiu de l'electrocardiograma.

Un altre dels temes centrals d'aquestes jornades és un dels principals reptes de l'especialitat: la prevenció i el risc cardiovascular. Aquesta qüestió, ja plantejada en la seva ponència inaugural per Eugene Braunwald, ha estat també el motiu de la conferència de clausura de Valentí Fuster, director de l'Institut de cardiologia de l'Hospital Mount Sinai de Nova York. Fuster va qüestionar la validesa de les campanyes preventives portades a terme fins ara i va demanar una major implicació d'institucions i governs. L'educació des de la infància per un estil de vida «cardiosaludable» és, segons Fuster, la clau per prevenir l'increment d'aquestes malalties en el futur.

Teresa Lloret

Comunicació, Laboratoris Esteve

El grup Esteve s'integra al Patronat de l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ)

L'empresa farmacèutica farà una inversió inicial de 60 000 euros durant els tres anys de vigència del conveni, prorrogables a dos més.

El conseller del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), Carles Solà, president del Patronat de la Fundació Privada Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), i el president del grup Esteve, Antoni Esteve, van signar el 12 de desembre de 2005, un conveni de col·laboració que inclourà, entre altres punts, l'entrada d'aquesta empresa farmacèutica al Consell Empresarial i al Patronat de la Fundació.

Laboratoris Esteve farà una inversió inicial de 60 000 euros durant els tres anys de vigència del conveni, prorrogables a dos més, i promourà, directament o mitjançant consorcis amb altres empreses, la creació de nous projectes que originin contractes amb un pressupost global igual o superior a 90 000 euros anuals. En correspondència, la Fundació Privada ICIQ definirà línies d'investigació de l'ICIQ que coincideixin en la seva orientació amb els interessos científics dels laboratoris.

La Física a Catalunya

Conclusions de la jornada celebrada el 27 d'abril de 2005, al Parlament de Catalunya, presentades el 14 de desembre de 2005.*

Les Jornades van consistir en la realització de tres taules rodones, amb dues ponències cadascuna, centrades en els temes de: 1) **Recerca i transferència de Tecnologia**, 2) **Formació** i 3) **La Física en la societat**.

La tercera taula rodona, La Física en la societat, va tenir de ponents Xavier Duran i David Jou, i va ser moderada per Jorge Wagensberg. Aquestes són les conclusions del que s'hi va dir:

1. La física és a la base de tot, i també ens obre dominis immensos per al coneixement. Hi ha, però, societats amb trets culturals que manifesten interès i curiositat pel fet científic, mentre que d'altres en predomina el desdeny. En preocupar-nos de la recerca, de la formació i de la divulgació social de la ciència, veiem que són aspectes profundament relacionats. Una societat que no valora com cal el fet científic, no n'estimularà la recerca ni la formació de les noves generacions.
2. A la pregunta de per què cal informar i divulgar sobre ciència, responem que la ciència forma part de la realitat, i se n'ha d'informar com s'informa de política internacional o d'esdeveniments de qualsevol mena. Perquè la ciència mateixa genera notícies d'interès. Perquè contribueix a augmentar el bagatge cultural del públic. Perquè les conseqüències dels avenços científics ens concerneixen a tots. Perquè una societat democràtica ha de ser una societat informada. Perquè les bones decisions no es poden prendre des del desconeixement.
3. L'eclosió social de la cultura de l'entreteniment, la dispersió i l'afany per la immediatesa afecten negativament l'interès per la ciència, que demana esforç, autodisciplina, concentració, abstracció. Sovint, des de la perspectiva del gran públic, més que buscar la veritat, es busca la resposta concisa, de si o de no, quan el discurs científic està ple de matisos i incerteses. Aquests factors dificulten la tasca de la divulgació científica. De fet, d'aquest rebuig a la cultura de l'esforç, tots en som víctimes.
4. Creiem que, en l'activitat divulgadora no es tracta tan sols de mostrar els resultats de l'activitat científica, sinó de promoure una veritable cultura científica, que inclou una metodologia, una manera de treballar, un coneixement de la història que exposa els canvis explicatius al llarg del temps, l'assumpció de la incertesa i el dubte. Cal contribuir a crear opinió científica a la societat, per fer-la més madura i capaç de prendre les

decisiones des de la responsabilitat. Hem de fer una forta autocrítica sobre l'escassa disponibilitat dels científics –en general, no de tots- cap al món periodístic posat al serv de la divulgació del coneixement. Caldria que la tasca de contingut divulgador fos més valorada en els currículums dels científics. Una divulgació científica que, d'altra banda, ha de tenir la seva pròpia estratificació, per tal d'abastar totes les edats i tots els nivells de preparació.

5. Pel que fa als mitjans de comunicació, trobem necessària la lectura científica de moltes notícies que apareixen als mitjans de comunicació, que cal que tinguin el context científic adequat. De vegades el comentari d'un expert científic, sovint el físic, és imprescindible. Caldria un mecanisme que permetés de corregir els errors que des del punt de vista científic es produeixen sovint en la manera com determinades notícies són publicades en els mitjans.
6. La Física aporta a la cultura catalana una activitat de recerca, duta per un bon nombre de professionals, que forma part de la mateixa cultura, i que contribueix a posar les idees científiques a l'abast de la societat; hi aporta una dinamització cultural i noves perspectives de reflexió, a través del diàleg amb les humanitats, a través de l'ensenyament, de la museística, de la divulgació, etc.; hi aporta un estímul instrumental i conceptual per a l'art; i també una notable experiència d'internacionalització.
7. I la Física també fa demandes a la cultura catalana: un esforç prioritari en l'educació; una atenció especial per part dels mitjans de comunicació públics; un foment de la producció cultural relacionada amb la ciència, com l'assaig científic; un suport a la presència de la llengua dins de l'aprenentatge de les matèries científiques.

Nota

Aquestes conclusions han estat redactades per ANTONI GIRÓ, director del Departament de Física i Enginyeria nuclear de la UPC; ANTONI MÉNDEZ, degà de la Facultat de Ciències de la UAB; JOAN ÀNGEL PADRÓ, degà de la Facultat de Física de la UB, i JOSEP MARIA PONS, president de la Societat Catalana de Física, membres de la Comissió per a l'Any Mundial de la Física a Catalunya, a partir dels textos de les ponències, dels debats i dels resums del moderadors.

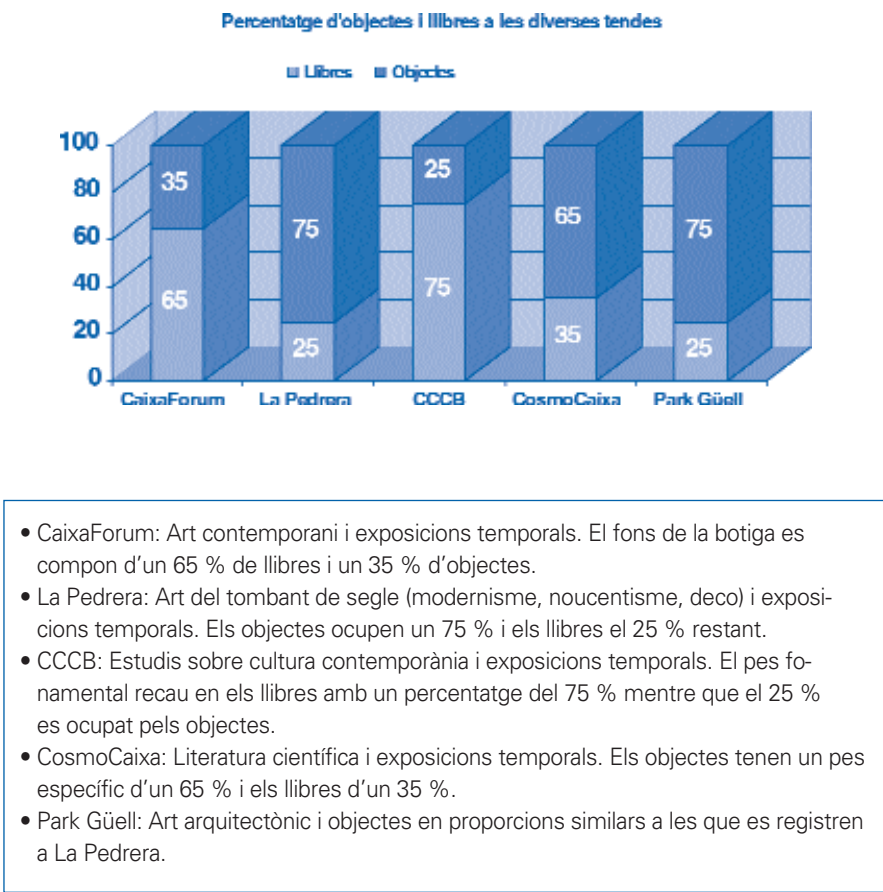
Botigues Laie en museus i centres culturals

La museografia –matèria que, segons definicions clàssiques, engloba el conjunt de tècniques i pràctiques relacionades amb el funcionament dels museus– lluny de limitar-se al vademècum història-catalogació-conservació, incorpora elements que permeten respondre a les demandes socials que es registren a l’entorn d’una oferta museística cada vegada més àmplia i fins i tot més concentrada

És en aquest context on s’han d’inserir les llibreries i botigues de museu que als anys 90 van aparèixer a Barcelona aprofitant el gran impuls derivat de les polítiques promocionals que en aquells moments es definien i començaven a ofertar la ciutat com a destí cultural. Les llibreries i botigues de museu troben en aquesta dècada el moment oportú, i la màxima complicitat, per integrar-se en els corpus museístics que volen respondre a les sol·licituds de cultura i oci fetes, de manera insistent i nombrosa, pels públics locals i estrangers.

És en aquesta època –any 96– quan Laie va assumir la gestió de la seva primera llibreria de museu-centre cultural. La firma Laie tenia clar que, a diferència de la llibreria de Pau Claris –especialitzada en humanitats de manera selectiva, però genèrica–, les llibreries que es lligaven a un centre cultural concret havien de ser una prolongació degudament alineada amb els continguts del museu i amb l’orientació específica del centre acollidor. Això comportava una especialització rigorosa i moltes vegades canviant, per poder lligar-la adequadament amb exposicions temporals.

Aquests criteris, aplicats de manera taxativa en els centres del Park Güell, La Pedrera, CCCB i CaixaForum (vegeu la figura adjunta), permeten ofertar llibres, que giren al voltant de l’art i el pensament contemporani, i objectes purament contemplatius o, com succeeix a CosmoCaixa –un repte preocupant per la responsabilitat que suposa gestionar, sense cap referent en l’entorn cultural immediat, la botiga del renovat Museu de la Ciència de Barcelona–, interactius que permeten reviu de forma lúdica els fenòmens que s’han pogut experimentar en el

«La Laie de CosmoCaixa és un complement del museu on es pot trobar tot allò que el visitant necessiti per ampliar els seus coneixements sobre ciència i natura.»

museu. En aquest cas, també és molt àmplia l’oferta de llibres que permeten «aprendre» experiments que de pur científics semblen màgics.

La Laie de CosmoCaixa pretén ser, és, efectivament, un complement del museu on es pot trobar tot allò que el visitant necessiti per ampliar els seus coneixements sobre ciència i

natura, des de la reproducció d’un crani fins a un joc que estimuli la capacitat d’investigar i descobrir als més petits. Les seccions s’han dividit, seguint l’esquema del museu, per àrees i tenint en compte el sempre difícil equilibri entre el llibre acadèmic i el més divulgatiu, tot amb la premissa inexcusable de la credi-

bilitat i el rigor científic. En aquest centre, s'ha posat èmfasi especial en l'apartat de llibre infantil.

La tipologia del públic, tot i no ser homogènia, te unes característiques que poden ser comuns en tots els centres: públic interessat en la cultura i amb inquietuds per el que està passant a la ciutat i al món. Això vol dir, que en diferents proporcions es registren visitants de diversos àmbits: artistes, galeristes, professors universitaris, estudiants i un gran nombre de persones amb inquietuds culturals.

L'opció de les diferències en els percentatges entre llibre i objectes ve donada per la característica del centre, que per el seu contingut determina el propi contingut de la llibreria. Per exemple, La Pedrera és bàsicament una botiga on el principal client és el públic interessat en les característiques de l'edifici de Gaudí, que està de pas per la ciutat, l'estudis del Modernisme o l'interessat en l'exposició que s'exhibeix en aquell moment puntual. Per tant, la part més important és l'objecte que li servirà de record a una estança a la ciutat i en segon terme el llibre que li expliqui què ha vist o que aprofundeixi en alguns dels temes de l'art i la història de l'època. CaixaForum, en canvi, aposta per tenir una molt ben nodrida secció d'art contemporani que ve reforçada per una selecció d'objectes que allarguen l'experiència de la visita del museu.

Georgina Alsina
Laie

breus

Revista *jeureka!*

La primera revista gratuïta de divulgació científica i humanística que es publica a Catalunya, va sortir el passat 21 de novembre. És una revista que es proposa apropar temes de cultura general ben diversos a la ciutadania, d'una forma amena, atractiva i entretinguda. La revista és l'aposta més ambiciosa per a la divulgació social de la ciència i la cultura que posa en marxa *Omnis cellula*, una entitat sense ànim de lucre vinculada a la Universitat de Barcelona i dirigida a impulsar la comunicació pública de la ciència en tots els seus estils i formats. *jeureka!* compta a més amb un web propi, un portal dedicat a la cultura des del qual els lectors de la revista podran accedir a continguts ampliat, nous articles, concursos i altres propostes. Amb un tiratge inicial de 100 000 exemplars, *jeureka!* es distribuirà mensualment a l'entrada de les estacions de metro i zones de pas amb més aflluència de públic de l'àrea metropolitana de Barcelona.

<http://www.revistaeureka.com>

Revista *InfoÈtica*

InfoÈtica, una nova iniciativa a la xarxa: un butlletí electrònic de publicació bimensual, que selecciona i sintetitza, del conjunt de la premsa internacional, articles d'opinió sobre temes d'ètica de la ciència i la tecnologia. Va dirigit, amb vocació de servei públic, a la comunitat científica i a totes les persones interessades en les implicacions ètiques de la recerca científica i tecnològica. Abasta quatre apartats: bioètica, ètica de la ciència i la tecnologia, ètica ecològica, i ètica de les tecnologies de la informació.

Les entitats promotores són la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació i l'Institut de Tecnoètica de la Fundació Epon. El butlletí compta amb la participació del Grup de Recerca en Ètica de la Ciència i la Tecnologia de la Universitat de Barcelona.

<http://www.fundacion-epson.es>

10è Premi Literatura Científica.

El temps és boig?

El temps és boig? i 74 preguntes més sobre el canvi climàtic, de Josep Enric Llebot, guanya el 10è Premi Literatura Científica de l'FCRI i Rubes Editorial. El text guanyador respon a la pregunta que li dona títol i a 74 més sobre el comportament capritxós del temps al llarg dels segles, des dels cataclismes més remots a les actuals onades de calor i desastres climàtics. Josep Enric Llebot (Barcelona, 1953) és catedràtic de Física de la matèria condensada de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Primer Premi Ramon Margalef

L'investigador nord-americà Paul Dayton ha estat el guanyador del 1r Premi Ramon Margalef d'Ecologia i Ciències Ambientals. El doctor Paul Dayton va néixer a l'Estat d'Arizona (EUA) l'any 1941. Actualment resideix a Califòrnia, on desenvolupa la seva vida professional a la Scripps Institution of Oceanography. Es tracta d'una personalitat cabdal en l'ecologia a escala mundial. Compta amb nombrosos reconeixements com a pioner en el camp de l'ecologia de comunitats entre els investigadors marins, terrestres i aquàtics.

<http://www.gencat.net/premiramonmargalef/cat/index.htm>

darrera hora

Barcelona acollirà l'Euroscience Open Forum (ESOF 2008)

Actualment, ESOF és la més gran reunió multidisciplinària de científics, promotors i gestors de la recerca a Europa.

Barcelona acollirà la tercera edició de l'Euroscience Open Forum de l'any 2008 (ESOF 2008), segons decisió de l'organització Euroscience i després d'imposar-se a les ciutats italianes de Gènova i Nàpols. L'ESOF és actualment la més gran reunió multidisciplinària de científics, promotors i gestors de la recerca d'Europa, amb una participació estimada per al 2008 a Barcelona (de l'11 al 16 de juliol de 2008) de més de 5000 investigadors i 30 000 visitants d'arreu del món interessats per la repercussió social de la ciència, tot movent centenars d'actes paral·lels. La Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI) actuarà com a entitat gestora de l'esdeveniment després d'haver presentat la candidatura barcelonina el proppassat 7 de novembre a Estrasburg (França).

L'FCRI, que ha catalitzat per a l'obtenció d'ESOF 2008 un ampli suport administratiu i socioeconòmic per al projecte, lidera avui un nodrit Consorci Local d'Entitats Promotores d'aquest esdeveniment. Hi participen la Generalitat de Catalunya (Departaments d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació; Treball, Indústria i Turisme; Economia i Finances; Salut; Cultura; i Medi Ambient); l'Ajuntament de Barcelona; els Ministeris d'Educació i Ciència; i d'Indústria, Turisme i Comerç; el Consell Superior d'Investigacions Cientí-

fiques (CSIC); la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia (FECYT); la Confederació de Societats Científiques d'Espanya (COSCE); l'Institut d'Estudis Catalans (IEC); la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB); la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió; l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC); el Consell Català de Comunicació Científica (C4); la Caixa i Caixa Catalunya. En el futur, s'hi incorporaran noves entitats.

Aquesta trobada biennial és una idea de l'organització independent europea Euroscience (www.euroscience.org), fundada el 1997 i amb més de 2100 membres de 40 països, entre científics, gestors de la recerca, polítics i empresaris. Euroscience cedeix la gestió de cada edició de l'ESOF a una organització i una ciutat en concret. Aquesta entitat opera com a grup de debat i de pressió en política científica a escala continental amb l'objectiu de crear un espai de recerca europeu integrat. La propera edició d'ESOF se celebrarà el 2006 a Munic (Alemanya, www.esof2006.org). La primera es va celebrar el 2004 a Estocolm (Suècia).

ESOF 2008 té un pressupost de partida de més de 4 milions d'euros. Temàticament, el contingut dels centenars de conferències, debats, exposicions i activitats s'articularà

a través d'un enfocament social de la ciència i les seves repercussions i influències en la vida quotidiana dels ciutadans. Aquests aspectes s'analitzaran dins de grans blocs temàtics: ciència i ètica; biociències; ciències cognitives; medi ambient; física; tecnologia (nanotecnologia i tecnologies convergents); i alimentació.

Segons Enric Banda, director de l'FCRI, «ESOF 2008 vol contribuir a fer de la recerca i la innovació els grans elements vertebradors de futur de la unitat d'Europa». En la seva opinió, «després de l'euro, i en un context tan heterogeni i divers com l'europeu, el coneixement ha de ser el segon gran element històric que ens uneixi en un futur proper per fer front a la competència científica i econòmica nord-americana i asiàtica». Per a Banda, «Barcelona serà el 2008 el gran punt de trobada del coneixement europeu amb l'objectiu d'articular la recerca científica i la innovació empresarial com una nova i veritable senya d'identitat europea».

Miquel Àngel Guadalupe
Cap de Premsa, FCRI